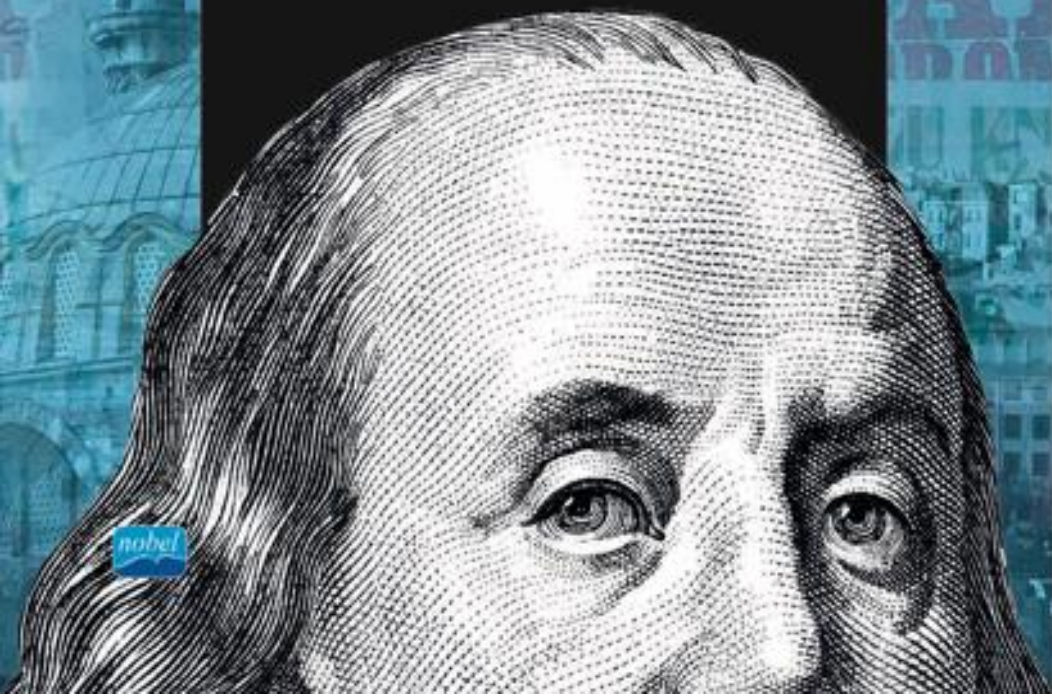

İSLAM VE KAPİTALİZM

MAX WEBER'İN PROTESTAN AHLAKI VE
KAPİTALİZMİN RUHU BAKIŞ AÇISIYLA BİR DEĞERLENDİRME

DR. HASAN KAZAK

nobel

İSLAM VE KAPİTALİZM

**Max Weber'in Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu
Bakış Açısıyla Bir Değerlendirme**

Dr. Hasan Kazak

İSLAM VE KAPİTALİZM
Max Weber'in Protestan Ahlakı ve
Kapitalizmin Ruhu Bakış Açısıyla Bir Değerlendirme
Dr. Hasan Kazak

Yayın No.: 3739
İktisat/Ekonomi: 261
ISBN: 978-625-417-070-6
E-ISBN: 978-625-417-071-3
Basım Sayısı: 1. Basım, Kasım 2021

© Copyright 2021, NOBEL AKADEMİK YAYINCILIK EĞİTİM DANIŞMANLIK TİC. LTD. ŞTİ. SERTİFİKA NO.: 40340

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.ne aittir.
Yayinevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da
fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde
düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki
yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-
Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulferm@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Erhan Bakır -erhan@nobelyayin.com-
Redaksiyon: Süleyman Gezgini -suleyman@nobelyayin.com-
Kapak Tasarım: Sezai Özden -sezai@nobelyayin.com-
Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Yürümez -mehtap@nobelyayin.com-

Baskı Sorumlusu: Yavuz Şahin -yavuz@nobelyayin.com-
Baskı ve Cilt: Atalay Konfeksiyon Matbaacılık ve Rek. İnş. Tur. Oto. San. ve Tic. Ltd. Şti. /
Sertifika No.: 47911-Zübeyde Hanım Mah. Süzgin Cad. No.:7 Altındağ / ANKARA

Kütüphane Bilgi Kartı

Kazak, Hasan.

İSLAM VE KAPİTALİZM - Max Weber'in Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu Bakış Açısıyla Bir Değerlendirme / Dr. Hasan Kazak

1. Basım, VIII + 136 s., 13,5x19,5 cm, Kaynakça var, dizin yok.

ISBN: 978-625-417-070-6

E-ISBN: 978-625-417-071-3

1. İslam Ekonomisi 2. İslam ve Kapitalizm 3. Kapitalizm 4. Kapitalizmin Ruhu 5. Max Weber 6. Protestan Ahlakı

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65 - **Sipariş:** siparis@nobelyayin.com-

E-Satış: www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com / www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa Basım Dağıtım, Arasta, Arkadaş Kitabevi, D&R Mağazaları, Dost Dağıtım,
Ekip Dağıtım, Kida Dağıtım, Kitapsan, Nezh Kitabevleri, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri

*“Bu, řükür mü, yoksa nankörlük mü edeceğim diye beni
denemek için, Rabbimin bana bir lütfudur...” (Neml, 27/40)*

Ön Söz

Avrupa'nın sanayileşme devrimlerini gerçekleştirerek gelişmiş ekonomiler olarak şekillenmeleri karşısında İslam dünyasının büyüme ve kalkınma adımlarını tam olarak yerine getirememesi yıllarca İslâm'ın gelişmeye veya ilerlemeye mâni olduğu gibi bir yanlış algının oluşmasına sebep olmuştur. Bu algı kimi çevrelerce iyi niyetle veya kötü niyetle zaman zaman dillendirilmiştir. Acaba gerçekten öyle midir? İslam sadece ahiret hayatına dönük bir yönü olan ve dünya hayatından tamamen soyutlanan bir din anlayışına mı sahiptir? Kur'an-ı Kerim ve hadislerde yer alan servetin tehlikelerinin anlatıldığı bölümler nasıl anlaşılmalıdır? İslam'ın kapitalizm ve sosyalizmle ilişkisi var mıdır varsa nasıldır? Müslüman insan zengin olabilir mi? Zenginliğin ve servet sahibi olmanın kuralları var mıdır? Harcama ve hedonizm arasındaki denge nasıl olmalıdır? Tüm bu soruların gerek İslam dünyası gerekse İslam dışı dünyadaki muhataplarınca çoğu zaman yanlış cevaplanması ve yanlış yorumlanması meselenin tam olarak anlaşılmadığının bir göstergesidir. Bu

¹ Besmele, Kufi Hat: Hüseyin Öksüz, KTO Karatay Üniversitesi

yanlış anlaşılma İslam dünyasına uzak çevreler açısından makul karşılsa da İslam dünyası tarafından da yanlış anlaşılıp yorumlanması oldukça hazindir.

Bu çalışmada Max Weber'in Protestan ahlakı ve kapitalizm ilişkisini ele aldığı ve oldukça ses getiren çalışmasındaki varsayımları ve yaklaşımları ele alınarak konu İslam perspektifinden değerlendirilmiştir. Max Weber'in Protestan ahlakı bakış açısı şu açıdan önemlidir ki Hristiyanlık dini temelde Allah (c.c.) tarafından Hz. İsa'ya indirilmiş bir dinin kalıntılarından oluşmaktadır. Her ne kadar bozulmuş tahrif edilmiş yönleri olsa da temelinde doğru bilgi kırıntılarının olması kaçınılmazdır. O hâlde acaba Max Weber'in kapitalizmle Protestan ahlakı arasında kurduğu ilişkiye benzer ilişkiler İslam dini açısından da geçerli olabilir mi? Veya benzerlikler kurulabilir mi? İşte bu çalışmada bu ilişkiler ele alınarak gerçek İslam ekonomi sistemi ortaya konulmaya çalışılmış ve İslam dünyasının konuyu ele alış tarzındaki yanlışlar değerlendirilmiştir.

Her şeyden önce şu açık ve net olarak belirtilmelidir ki: “İslam gelişmeye mâni değildir” ve tam tersine İslâm; “gelişme, kalkınma, iki günün birbirine eşit olmama, en iyisi olma yolunda gayret etme” hedefleri olan bir anlayışı ortaya koyar. İnsan yeryüzüne halife olarak göndermiştir. O yeryüzünü imar edecek ve yaşanılır hâle getirecektir. Yeryüzünün gerçek sahipleri (yöneticileri, idarecileri, söz sahipleri) insanlar olup, kendilerine nimetler vaat olunanlar ise iman edenleridir. O hâlde İslam toplumunun büyüme ve kalkınma hedeflerine ulaşamaması, geri kalmış toplumlar olarak bir görüntü sunmaları tamamen İslâm'ı gereği gibi anlayamamaktan, yorumlayamamaktan kaynaklanmaktadır. İşte bu çalışmamızdaki temel amaç İslam ekonomik sisteminin gereği gibi anlaşılmasını sağlamaktır. Bunun içinde Max Weber'in Protestan ahlakı ve kapitalizm ilişkisi bakış açısıyla kıyaslamalı olarak İslam ekonomik sistemi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bir nebze olsun İslam ekonomik sisteminin anlaşılmasına katkıda bulunabilirsek kendimizi bahtiyar hissedeceğiz. Bu çalışmamızın tüm ilgililere faydalı olması dilek ve temennilerimle.

10 Eylül 2021

Dr. Hasan Kazak

İçindekiler

Ön Söz.....	v
Giriş	1
1. Bölüm - Kapitalizm.....	3
2. Bölüm - Din ve Ekonomi İlişkisi.....	13
3. Bölüm - Max Weber'in Görüşleri Karşısında Sombart'ın Kapitalizm Hakkındaki Görüşleri.....	21
4. Bölüm - M. Weber'in Bakış Açısı ile Protestan Ahlakı ve Kapitalizm İlişkisi	29
5. Bölüm - İslam Ekonomi Sistemi ve Kapitalizm İlişkisi	49
M. Weber'in İslam Dinine Bakış Açısı	50
M. Weber'in Protestan Ahlakı ve Kapitalizm İlişkisi Bakış Açısı Temelinde İslam Ekonomi Sistemi ve Kapitalizm İlişkisi	53
İslam'da Çalışma, Kazanç ve Mülkiyet Konusu.....	59
İslam'da Zenginliğin Sınırı ve Kuralları.....	77

İslam'da Hazcılık (Hedonizm)	89
İslam'da Sosyal Sorumluluklar.....	105
İslam'da Önemli Yasaklar	110
İslam'da Piyasa Dengesi	114
İslam'da Asketizm	116
Son Söz	123
Kaynakça	127

Giriş

Bu çalışmada temel amaç İslam ekonomi sisteminin kapitalizme bakan yönlerini, benzerlikler ve ayrılıklar açısından değerlendirmek ele almaktır. Bu değerlendirmeleri yaparken Max Weber'in Protestan ahlakı ve kapitalizm ilişkisini ele aldığı ve oldukça ses getiren çalışmasındaki varsayımları ve yaklaşımları da bu çalışmamızda dikkate almak kaçınılmaz olmuştur. Max Weber'in bu çalışması ilahi kaynaklı dinler içerisinde (bildiğimiz en büyük dört din içerisinde) yer alan Hristiyanlığın önemli bir mezhebi olan Protestanlık baz alınarak yapılmıştır. İslam inancı açısından her ne kadar bozulmuş da olsa (Allah c.c.'dan Hz. İsa'ya vahyedilen orijinal şeklini koruyamamış) Hristiyanlık da ilahi kaynaklı bir dindir ve temel kaynak aynı olduğu için islami esaslarla benzerliklerinin olması kaçınılmazdır. Bu ilişki sebebiyle Protestan ahlakı ile İslam ahlakının ekonomik yapıya dönük düzenlemelerinde benzerliklerin olması da kaçınılmazdır. Hiç kuşkusuz bu her iki dinin de ekonomik meseleleri aynı gözle ve aynı açıdan

baktıkları söylenemez, ama aralarındaki benzer bakış açılarından yola çıkarak Weber'in ulaştığı sonuçlara İslam inancı açısından da ulaşılabilmesi kısmen mümkün olabilecektir. İşte bu benzerlikler ve ayrıştığı yönler değerlendirilerek İslam ekonomi sisteminin kapitalizmle kesiştiği noktalar tespit edilebilir. Weber'in çalışmasında ortaya koyduğu din ve ekonomik gelişme ile ilgili unsurlar İslam açısından da söz konusu ise burada çok doğal olarak şu soru karşımıza çıkacaktır: O hâlde Batı toplumunda görülen ekonomik gelişme ve kalkınma neden İslam coğrafyasında ortaya çıkamamıştır? Bu konuda yapılan bazı çalışmalardan kısmen biz de ileride bahsetmekle birlikte bu konu daha geniş çaplı araştırmaların konusu olduğu için ve bizim yapacağımız sadece bir durum tespiti olacağından bu konu üzerinde çok uzun durulmayacaktır. Burada öncelikle kapitalizm üzerinde durulması faydalı olacaktır.

Ön İzleme Sayfası Burada Sona Ermıştır.

https://www.nobelyayin.com/islam-ve-kapitalizm-max-weber-in-protestan-ahlaki-ve-kapitalizmin-ruhu-bakis-acisiyla-bir-degerlendirme_17760.html